

موج تحول افغانستان

منشور حزب

موج تحول افغانستان

«لَقَدْ كَرَّمْنَا بَنِي آدَمَ وَ حَمَلْنَاهُمْ فِي الْبَرِّ وَ
الْبَحْرِ وَ رَزَقْنَاهُمْ مِنَ الطَّيِّبَاتِ وَ فَضَّلْنَاهُمْ عَلَى
كَثِيرٍ مِّمَّنْ خَلَقْنَا تَفْضِيلًا»

منشور حزب:

وضعیت موجود و دیدگاه ما:

افغانستان کنونی در درازای هستی خویش با داشتن جایگاه ویژه جغرافیایی، سرگذشت شگفت‌آوری داشته که به همین سبب گذرگاه کاروان‌های بازرگانی، میدان درگیری جهان‌گشایان و استعمارگران، سنگرگاه رزم آوران و جایگاه بالنده‌گی اندیشه و فرهنگ بوده/ است. درگیری‌های پیاپی ارتش‌های ویرانگر، جنگ‌های دامنه‌دار و خونبار، پایداری و جانبازی مردم در برابر اشغال بیگانه‌گان، ویرانی روستاها، شهرها و تاراج داشته‌های ارزشمند ملی، عامل گسست تاریخی-فرهنگی و بازدارنده رشد منظم ساختارها و نهادهای سالم اجتماعی در کشور، پنداشته می‌شود. این کشور در دوران بازی بزرگ قدیم، شاهد از هم گسیخته‌گی اجتماعی-فرهنگی و از هم پاشی جغرافیایی

طبیعی خویش بود. با کسب استقلال سیاسی نیز؛ بنابر نبود نهادهای کارآمد، اصلاحات و آمال نوگرایی عصر امانی، با ناکامی مواجه شد. افغانستان در نیمه پایانی سده بیستم و در شرایط اوج جنگ سرد و هجوم ارتش شوروی سابق، عرصه رویارویی دو قدرت برتر جهانی گردید و گروه‌های وابسته به یاری دو قدرت و وابسته‌گان منطقه‌یی آنها، به گسترش آشوب و بحران افزودند. نبود پیش زمینه‌ها و بستر مناسب برای مردم‌سالاری و هژمونی قدرت‌های جهانی و منطقه‌ای، افغانستان را به سوی افراط‌گرایی مذهبی، آشوب و درگیری‌های گروهی و اثنیکی کشاند.

با آن‌که در صد سال پسین، کشور ما دارای قوانین اساسی بوده؛ ولی با وجود آن، از نظر مسایل اجتماعی-سیاسی، کشور ما در شکل‌دهی نهادهای کارآمد ملی و ایجاد ساختارهای پاسخگو و مردم‌محور سیاسی که در آن عدالت انسان‌محور در اولویت باشد؛ کوتاهی چشم‌گیر داشت. پس از شکست حکومت طالبان، فرصت‌های بهتری برای تبارز مردم‌سالاری به میان آمد. با شکل گرفتن نهادها و ایجاد تفکیک قوا بر مبنای قانون اساسی، انتظار جمعی این بود تا مشارکت مردم و سهم آن‌ها برای برپایی نهادها از طریق رأی آن‌ها خواهد بود. ولی با گذشت زمان، رویکردهای ضد ارزشی و استفاده ابزاری از نهادها صدمه شدیدی را به اصول و ارزش‌هایی زد که در آن، هر شهروند دارای یک رأی می‌باشد.

ناامنی و خشونت ساختاری در گستره جغرافیای کشور، بنابر سلطه تفکر بدوی و حمایت عوامل مداخله‌گر بیرونی تشدید شد. تداوم درگیری‌های طولانی، از یک‌سو حامیان بین‌المللی ما را وادار به بازنگری در حضور آن‌ها و ادامه درگیری‌ها کرد و از سوی دیگر بی‌سرانجامی و پیامدهای ناگوار ناشی از جنگ، بیرون‌رفت از آن و جستجوی راه‌های رسیدن به صلح و قطع جنگ را الزامی ساخته است.

واقعیت امر این است که صلح، به هیچ روی با اقدامات ابزاری و هدف‌های مقطعی تحقق نمی‌یابد. رسیدن به صلح پایدار، زمانی میسر است که جوانب درگیر یا طرف‌های

منارعه به این باور برسند که اهداف و آمال شان از طریق ادامه درگیری تحقق نمی‌پذیرد و با تمام وجود، بر آن شوند که صلح کنند. همچنان دولت مدعی مردم‌سالاری، توانایی بازدارنده‌گی و مهار درگیری را نیز داشته باشد. صلح باید با عقلانیت و واقع‌بینی در مقابل تمامیت‌خواهی و برتری‌طلبی ایدئولوژیک، پیروز شود و حامیان جهانی و منطقه‌یی هراس‌افگنی نیز به ندای مصالحه و آشتی پاسخ حقیقی و مثبت دهند.

اهداف و دورنمای برنامه صلح و مذاکرات روشمند و معیاری، می‌باید حمایت نهادهای سیاسی، جامعه مدنی، زنان، جوانان و احزاب سیاسی را با خود داشته باشد. صلح واقعی زمانی تحقق می‌یابد که همه زمینه‌ها و امکانات منازعه و درگیری مجال بروز نیابند و عدالت برای قربانیان و آسیب دیده‌گان مطرح و تفکر بخشایش و مدارا مورد توجه جامعه قرار گیرد. نارسایی‌های اقتصادی از عمده‌ترین عوامل عقب مانده‌گی همه‌گیر اجتماعی-سیاسی کشور می‌باشد. عقیده ما به صلح، به حیث فرمان الهی (و الصلح خیر) به معنی جلوگیری از فاجعه بشری، تأمین و توسعه حقوق شهروندی به ویژه حقوق زنان است.

صلح باید متضمن حفظ نظام جمهوری اسلامی و دستاوردهای بیست ساله آن به شمول احترام به حقوق شهروندان به ویژه زنان باشد. موج تحول هیچ‌گاه روی حقوق زنان در روند صلح سازش نخواهد کرد؛ بلکه با حضور زنان قوی و مبارز در سطح رهبری، اطمینان حاصل خواهد شد که در هر نوع گفت‌وگو و مذاکره با گروه‌های جنگی، حقوق زنان از خطوط اساسی و غیر قابل مذاکره و درشت می‌باشد.

در سال‌های پسین دگرگونی‌هایی در بافت اجتماع کشور رونما گردیده است و لایه‌های اولی و دومی افغانستان در حال تحول اجتماعی قرار دارد؛ اما این تحول در ساختار سیاسی قدرت تبلور نیافته و جایگاه باز نکرده است. بخش بزرگی از گروه‌ها و

افشار سیاسی اجتماعی که قدرت‌مندان محلی بودند، موقوف و اعتبار پیشین خویش را ندارند ولی ماهیت ساختارهای سیاسی و نظام ارباب رعیتی و قبیله‌یی دگرگون نشده است.

افغانستان بنابر جایگاه جغرافیای سیاسی خویش، مورد توجه روابط اقتصادی و تجارتي منطقه‌یی قرار داشته و با رویکرد به همکاری های دورنمایی مبنی براتصال منطقه‌یی میان کشورهای حوزه جنوب آسیا و آسیای مرکزی و ایران، می‌تواند با اتخاذ سیاست و راهکارهای موثر و عملی، سهم خویش را در همکاری‌های منطقه‌یی و توسعه اقتصاد ملی ایفا کند. شرایط زندگی جوانان، زحمت کشان شهر و روستاها، بنابر عدم اشتغال و فقر روز افزون، دردآورتر می‌شود. وابسته‌گان اقتصاد غیرقانونی و غیر رسمی، جنگجویان، وابسته‌گان نهاد قدرت شبکه‌های بیرونی، قشر تازه‌یی از ثروتمندان را به وجود آورده اند. پیامد ناگوار بحران بیش از چهار دهه در کشور ما عبارت اند از: ایدئولوژی زده‌گی، ضعف نهادهای آموزشی-تحصیلی، دگردیسی هویت، انواع خشونت به ویژه خشونت علیه بانوان، تولید و قاچاق مواد مخدر، وابسته‌گی به بیگانه‌گان، نفی ارزش‌های انسانی که آیین‌های پسندیده، آزاده‌گی و ارزش‌های معنوی را به زوال و فروکاست سوق داده است. بی‌گمان نه‌تنها که اصل مشارکت سیاسی برای زنان مهم است؛ بلکه یک ضرورت جدی هم هست. امر مسلم این است که با گسترش نفوذ زنان در تمام عرصه‌های زندگی، به ویژه عرصه‌های اقتصادی و سیاسی در جهان و میزان تاثیرگذاری آنان، نمی‌توان فعالیت‌های نیم جامعه را به علم و پژوهش و حتی تعلیم و تعلم محدود کرد. تقسیم عادلانه قدرت در تمامی عرصه‌های اجتماعی و سیاسی بین زنان و مردان نه‌تنها ضامن تحقق عدالت جنسیتی و مردم سالاری همه‌شمول است، بلکه حق طبیعی و شهروندی هر دو جنس است که سهم برابر در تمامی تصمیم‌گیری‌های سیاسی داشته باشند. گفته می‌شود حضور زنان به شکل فردی در عرصه سیاست راه حل دوامدار و پایدار برای از میان برداشتن بی‌عدالتی جنسیتی

نیست، مساله امروز ما حضور زنان در عرصه سیاست گذاری به عنوان یکی از دو عنصر تشکیل دهنده‌ی نظام سیاسی و اجتماع انسانی است.

موج تحول افغانستان خواهان این است که با بوجود آمدن صلح همه شمول در کشور تمام حقوق مادی و معنوی افراد جامعه تامین گردد، تا هم عدالت تأمین شود و هم مردم سالاری واقعی و مبتنی بر نتیجه مثبت به دست بیاید. چون صلح و عدالت دو واژه نا گسستنی و دو روی یک سکه اند. این حزب باورمند به تحقق اهدافش که قرار ذیل تعریف گردیده، در یک جامعه قانونمند و دموکراتیک بوده و از به کار بردن شیوه‌های نامناسب که منافع ملی را در خطر می‌اندازد جداً اجتناب خواهد کرد.

اهداف سیاسی:

1- حوزه دولت

بنیاد دولت مورد نظر حزب ما، مبتنی بر تأمین منافع ملی، وحدت سرزمینی و شکل دهی ملتی دارای ارزش‌های مشترک مبتنی بر واقعیت‌های سیاسی، اجتماعی، فرهنگی و شرایط زیست محیطی ما می‌باشد. ساختار دولتی حزب موج تحول در افغانستان، **جمهوری پارلمانی بوده**، حقوق و آزادی‌های شهروندان بر مبنای قانون و حقوق شهروندی تضمین می‌گردد و در این راستا به تحقق موارد ذیل خواهیم پرداخت:

- تلاش برای نهادینه کردن حکومت مبتنی بر مردم سالاری که در آن هر انسان دارای یک رای باشد.
- تلاش برای مشارکت گسترده مردم به گونه نظری و عملی در ساختار سیاسی کشور.
- تسلط مردم بر نهادهای چهارگانه، سیاسی، اقتصادی و اجتماعی - فرهنگی.
- سهم گیری در قدرت سیاسی، چارچوب‌های انتخاباتی، دموکراتیک و قانون مدار.

- ترغیب، تشویق و تسهیل استقرار قدرت اجتماعی زنان، در سطوح مدیریتی خورد و کلان جامعه، حمایت جدی از غیرمرکزی شدن قدرت و سهم برجسته زنان در لایه‌های مختلف قدرت تا سطوح محلی.
- حمایت از سهمیه‌بندی موجود برای زنان در نهادهای سیاسی و گسترش این موضوع در بخش‌های که زنان حضور کم‌رنگ دارند.
- تأمین حق دسترسی شهروندان به اطلاعات، در ساختار سیاسی کشور.
- مبارزه علیه هر گونه انحصارگرایی و زورگویی در کسب قدرت سیاسی.
- در ساختار سیاسی افغانستان، خشونت علیه زنان و اعمال تبعیض جرم پنداشته شده و نهادهای دولت موج تحول مؤلف خواهند بود تا زمینه‌های برابر حقوق مادی و معنوی زنان را فراهم آورده و شرایط سالم مشارکت سیاسی زنان را در نهادهای قدرت و تصمیم‌گیری، تضمین کنند.
- حزب ما؛ به نقش ویژه زنان در پیش‌برد مبارزه، برای تغییر بنیادین جامعه، باور دارد و تلاش می‌کند که در سیر فعالیت‌های خود به این نقش و کارکرد توجه ویژه داشته باشد.
- تلاش برای برچیدن پدیده شوم تبعیض جنسیتی از جامعه.
- مبارزه علیه تبعیض جنسیتی و تأمین عدالت سیاسی برای زنان.
- تأمین امنیت زنان در ساختار حکومت.

3- قانون گذاری:

- حاکمیت قانون و دولت قانون مدار، از اصول اساسی و تغییرناپذیر حزب موج تحول افغانستان است. از دید ما، قانون، بیانگر اراده عام است و تمامی شهروندان، خواه به صورت شخصی و خواه از طریق نماینده گانشان حق مشارکت در قانون گذاری را دارند.

- تطبیق عادلانه و یکسان قانون، بدون استثنا و بر مبنای اصل تفکیک قوا و احترام به استقلالیت قوه قضاییه کشور.

- تلاش به منظور تطبیق قوانین، لوایح و طرز العمل های مطلوب و مفید بر اساس نیازمندی های جامعه و دولت.

- تقویت و حمایت قوه قانون گذار بر اساس قانون اساسی و اصل استقلالیت این قوه و مبتنی بر اراده جمعی که مظهر اراده ملت باشد. تغییر قانون انتخابات برای تحقق سیستم تناسبی در انتخابات مجلس.

- زنان اولین گروه متضرر در برابر فرهنگ معافیت و فرار از قانون هستند که متأسفانه هیچ نهاد مسؤولی نتوانسته است جلو این چالش ها را در برابر نقش ضعیف حاکمیت قانون برای زنان بگیرد، نه تنها که از این چالش ها چیزی کاسته نشده است؛ بلکه رو به افزایش است.

دولت موج تحول با داشتن برنامه های مؤثر، جدی و عملی برای بهبود وضعیت زنده گی و حقوقی زنان، قدم بر خواهد داشت. برنامه های عملی و همه شمول ما موارد ذیل خواهد بود:

1- آموزش کادرهای نخبه زنان به حیث قاضی، سارانوال و پولیس خاص عدلی و امنیتی در سطح ولایات و ولسوالی ها.

- 2- سهیم ساختن اجتماع از طریق ایجاد شوراهای حمایت از زنان به اشتراک زنان و مردان در سطح قریه‌ها و روستاها و وصل این نهادها به منابع زیربسط حقوقی برای حمایت همه‌شمول زنان.
- 3- تحقق پنج کنواسیون، قطعنامه و پروتوکول بین المللی در مورد زنان که افغانستان به آن ملحق شده است .
- 4- تطبیق و تقویت قوانین داخلی در مورد زنان و اطفال و مطابقت آنها با فیصله‌نامه‌های بین المللی
- 5- طرح تدوین و تطبیق قوانین حمایتی برای زنان در محل کار، تحصیل و خانواده، تا این نهادها محل امن برای زنان گردند و خانواده‌ها اطمینان از مصونیت و امنیت زنان پیدا کنند.

اهداف نظامی و امنیتی:

- حمایت از نیروهای مسلح کشور و فراهم کردن زمینه‌های لازم به منظور نیرومند ساختن هرچه بیشتر قوای مسلح جمهوری اسلامی افغانستان، مبتنی بر اصل نوآوری و با توجه به مشارکت ملی در راس و قاعده نظام.
- سرمایه‌گذاری و رشد دستگاه‌های کشفی و امنیتی که پاسخگوی نیازهای امروزی و آسیب‌پذیری‌های کشور ما باشد تا افغانستان را یک بار دیگر به نقطه عطف و استراتیژیک در منطقه تبدیل کند.
- حمایت از ارزش‌های حقوق‌بشری در لایه‌های مختلف ارگان‌های استخباراتی و اجتناب از قرار دادن این نیروها در خدمت اهداف و مقاصد شخصی. همچنان سوق‌دهی همه نیروها برای مهار نفوذ عوامل وابسته به بیگانه و غیر متعهد به منافع ملی در چوکات این نیروها.
- اصلاح جدی نظام آموزشی پولیس و ایجاد دوره مکلفیت در صفوف ارتش.

اهداف اداری:

- ایجاد زمینه تغییر و تحول در نظام اداری کشور بر اساس تمرکززدایی و مردم‌گرایی.
- شایسته‌سالاری و اصلاح نظام غرض تحقق عدالت در پرداخت حقوق.
- غیر مرکزی ساختن امتحان اصلاحات اداری غرض شمولیت در خدمات ملکی به گونه‌یی که اعمال نفوذ غیرممکن گردد.
- مدرن‌سازی و ساده‌سازی سیستم اداری دولتی و جلوگیری از بروکراسی و ضیاع وقت.
- ایجاد سیستم اصلاحی جهت به حداقل رساندن زمینه‌های فساد مالی و اخلاقی در ادارات.
- از میان برداشتن نهادهای موازی در دستگاه دولتی.
- افزایش خدمات صحی ابتدایی و باکیفیت برای حفظ زنده‌گی طفل و مادر.
- افزایش خدمات صحی شفاخانه‌ها و کلینیک‌ها با توجه خاص به نیازمندی‌های مادر و طفل.
- حمایت از مراکز صحی جهت بهبود تغذیه زنان، مشاور تغذیه، توزیع بسته‌های غذایی برای زنان باردار و آگاهی در مورد ضرورت مراجعه منظم زنان باردار به مراکز درمانی.

اهداف قضایی:

- ما در حزب موج تحول افغانستان، به استقلالیت کامل دستگاه قضایی افغانستان و پاسخ‌گو بودن آن در جهت تحقق عدالت باورمند هستیم. دستگاه قضایی کشور، باید عاری از هر نوع تبعیض به ویژه تبعیض جنسیتی می‌باشد. به همین

لحاظ، عضویت زنان در شورای عالی قضا اصل احتساب ناپذیر در تحقق عدالت به ویژه عدالت جنسیتی می‌باشد.

- زنان صلاحیت ایفای نقش کلیدی از رأس تا قاعده، در این نهادها را دارا می‌باشند.

- تلاش برای گسترش و توسعه قضایی، دستیابی به عدالت قضایی و جلوگیری از سیاسی شدن این قوه.

- اقدام برای ادغام تمام نهادهای غیر رسمی که در حال حاضر صلاحیت فیصله های قضایی را دارند و ثبت تمام فیصله‌های قبلی تنها به منظور رسیده‌گی، تطبیق و مطابقت آن فیصله‌ها با قوانین نافذ.

خدمات عامه :

هر برنامه دولتی خدمات عامه باید اهداف و بودجه خاص برای عرضه خدمات موثر داشته باشد و در همین مورد تحت ارزیابی قرار گیرد. صحت، معارف، امنیت و مسکن از جمله نیازهای اولیه انسان‌ها در یک جامعه است. اما با توجه به آمار بلند کم‌سواد و مرگ و میر بلند به ویژه در میان زنان، عرصه معارف و عرضه خدمات صحی نیاز به توجه و تمرکز بیشتر دارد.

اقتصادی:

- پیگیری و اجرای توسعه متوازن و همه‌جانبه در بخش‌های زراعتی، صنعت و خدمات در چارچوب اقتصاد بازار و بر مبنای منافع اقشار مختلف مردم و در جای ضرورت مداخله دولت برای ایجاد توازن.

- تأکید بر ضرورت قانونمندی و پاسخ‌گویی رفتارهای اقتصادی دولت.

- تلاش برای نهادینه‌سازی استفاده از منابع اقتصادی کشور جهت رفاه عمومی، ثبات اقتصادی و امنیت سرمایه‌گذاری.

- تأکید بر حفظ منافع ملی هنگام انعقاد قراردادهای اقتصادی و سیاسی با کشورها.
  - کوشش بایسته در ایجاد فضای مطمئن برای سرمایه‌گذاری مؤلد.
  - فراهم‌آوری شرایط مناسب جهت جلوگیری از فرار مغزها با ایجاد زمینه سرمایه‌گذاری و اشتغال.
  - تلاش همه‌جانبه برای افزایش تولید ملی و کاهش بیکاری با استفاده مؤثر از منابع کشور.
  - برنامه‌ریزی برای گسترش فعالیت بخش‌های خصوصی در عرصه‌های اقتصادی.
  - ارائه طرح‌های مناسب، جهت واگذاری امور اقتصادی به مردم.
  - رقابتی سازی بازار و و از میان برداشتن انحصار و تمرکز دولت در بخش برنامه‌ریزی دولتی و نظارت بر بخش خصوصی در راستای حفظ حاکمیت ملی.
  - بها دادن بیش‌تر به نیروی انسانی در توسعه اقتصادی.
- برنامه‌های اقتصادی برای زنان:
- پرداخت قرضه‌های بدون بهره برای زنان خودسرپرست و کارمند.
  - تشویق و حمایت از زنان کارآفرین در عرصه‌های اقتصادی.
  - ایجاد کورس‌های آموزشی جهت تولیدات داخلی برای زنان خودسرپرست.
  - کاهش 70٪ میزان مالیات برای زنان کارآفرین و خودکفا.
  - حمایت از تولیدات صنایع دستی زنان شامل نیاز سنجی بازار، مشاوره دادن به منظور تولید و فروش بهتر، ایجاد نمایشگاه‌های فصلی برای عرضه صنایع دستی توسط زنان.
  - ایجاد نمایشگاه‌های بین‌المللی جهت راه یافتن صنایع دستی زنان به بازارهای جهانی.

- وصل تولیدات و تجارت‌های کوچک و متوسط زنان از طریق راهکارهای مشورتی که منجر به خودکفایی اقتصادی آن‌ها شود.

- ایجاد اتاق تجارتي زنان در ولايات و وضع سبسايدی برای تجارت زنان که نیاز به دستگیری و حمایت مالی از جانب حکومت را دارند.

آموزش و پرورش:

- نصاب تعلیمی و تحصیلی ما، بر مبنای ایجاد ظرفیت خلاقیت، نو آوری، خرد نقدانه، روحیه مثبت، استقلالیت فکری و بر اصول عدم تشدد استوار خواهد بود.

- نصاب تحصیلی دولت ما نه تنها به خلاقیت‌های ساینسی و علمی استوار بوده؛ بلکه برای دانشجو قدرت تفکر و تصمیم‌گیری را افزایش خواهد داد.

- تحصیل بر بنیاد نیازمندی‌های بازار کار، سازمان‌دهی خواهد شد.

- آموزش و پرورش، در سطح ابتدایی، متوسطه، ثانوی و دانشگاه از سوی دولت برنامه ریزی و حمایت می‌گردد.

- تعلیمات ابتدایی، برای کودکان کشور سراسری و همگانی بوده و مبارزه علیه بی‌سوادی تشدید می‌یابد.

- دولت، برای توسعه اقتصادی و اجتماعی آموزش‌های مسلکی و حرفه‌یی را تشویق و حمایت می‌نماید.

- فراهم ساختن زمینه دسترسی رایگان یا ارزان به خدمات و محصولات آموزشی.

- پرداختن به وضعیت آموزشی، حرفه‌یی و فرهنگی جوانان در افغانستان.

- مجهز ساختن مکاتب به سیستم‌های کامپیوتری.

- ایجاد فضای امن در مکاتب به ویژه برای تحصیل دختران.

- ایجاد اطاق های فکر در نهادهای آموزشی و استفاده از نظرات زنان در زمینه های تخصصی.
- ایجاد مکان و اختصاص تسهیلات به منظور آموزش تخصصی و عملی تولید یک محصول خاص برای زنان و دختران روستایی مثل ایجاد کارگاه پرورش سمارق، گلخانه، تولید گیاهان زینتی، بسته بندی میوه های خشک و زعفران و...
- حمایت خاص از زنان در عرصه تکنولوژی.
- استخدام زوج های معلم در مناطق دور دست.

صحت:

- موج تحول؛ متعهد است تا شرایط صحتی معیاری را در سراسر کشور برای شهروندان به ویژه در قسمت معطوف ساختن منابع به کاهش مرگ و میر زنان و اطفال فراهم سازد.
- توجه به طب وقایوی از مهم ترین وظایف این ما خواهد بود.
- دولت ما در بخش های طب معالجوی، توجه جدی به فناوری طبی مدرن و به روز داشته و بیمارستان ها، مراکز صحتی و گروه های سیار وقایوی را ایجاد می نماید .
- سعی جدی، برای توان بخشی معلولان جنگی و بیماران روانی از وظایف اساسی این حزب می باشد.
- ما به معیاری سازی سیستم صحتی کشورمان بر مبنای تحقیق و تشخیص و ایجاد مراکز تحقیقاتی صحتی کار خواهیم کرد.
- ما اقدامات عملی را در قسمت توسعه طب سنتی و گیاهی روی دست خواهیم گرفت تا این ظرفیت بالقوه را به ظرفیت بالفعل تبدیل نماییم.
- افزایش پرسونل صحتی در سراسر کشور اعم از متخصصین، داکتران، نرس و قابله با پرداخت معاش منطقی برای استخدام در مناطق دور دست.

- استخدام کارمند صحتی با برنامه خاص و تقویت برنامه‌های قابله‌گی به سطح اجتماع تا از یک جانب برای زنان که می‌خواهند در عرصه صحتی کار کنند، اشتغال‌زایی شود و از جانب دیگر عرضه خدمات ابتدایی صحتی همه‌شمول گردد.
- افزایش خدمات صحتی شفاخانه‌ها و کلینیک‌ها با توجه خاص به نیازمندی‌های مادر و طفل.
- حمایت از مراکز صحتی در جهت بهبود تغذیه زنان، مشاور تغذیه، توزیع بسته‌های غذایی برای زنان باردار و آگاهی در مورد ضرورت مراجعه منظم زنان باردار به مراکز درمانی.

مسکن:

برای رفع نیازمندی‌های شهروندانی که در نتیجه درگیری‌ها، خانه و امکانات زیست خود را از دست داده‌اند، این حزب برنامه‌ریزی عمرانی و شهرسازی را فراهم می‌نماید و برای تهیه آب آشامیدنی صحتی و دسترسی به برق و ترانسپورت شهری و محلی برنامه‌های اجرایی را تحقق می‌بخشد.

محیط زیست:

حفاظت از محیط زیست، احتیاج به توجه، به فعالیت‌های مختلف انسانی دارد. تولید زباله، آلوده‌گی هوا و از بین رفتن تنوع زیستی (ناشی از معرفی گونه‌های مهاجم و گونه‌های در حال انقراض) بعضی از موارد مرتبط با حفاظت محیط زیست هستند. حفاظت از محیط زیست تحت تأثیر سه فاکتور در هم‌آمیخته‌است: قوانین زیست‌محیطی، اخلاق و آموزش و پرورش. هرکدام از این سه فاکتور، هم در سطح تصمیم‌های بین‌المللی و هم در سطح ارزش‌های رفتاری و شخصی، بر محیط زیست تأثیر می‌گذارند. برای این که حفاظت از محیط زیست به واقعیت تبدیل شود، مهم‌است که جوامع، در این زمینه‌ها پیش‌رفت کرده و تصمیم‌های زیست‌محیطی را اتخاذ کنند.

آلوده‌گی محیط زیست، بر کیفیت و چرخه طبیعی اثر می‌گذارد و پی‌آمدهای زیان‌باری برای زنده‌گی انسان، حیوان، گیاه و بناها دارد. در جهان امروز، مسئله آلوده‌گی یکی از مهم‌ترین و حادث‌ترین مشکل تمدن انسانی است و نقش انسان در آلوده‌گی محیط زیست، بسیار چشم‌گیر است. طبیعت، برای بقای نسل بشر آفریده شده‌است و پیوندی ناگسستی میان انسان و طبیعت وجود دارد. طبیعت، نعمتی است که خداوند به امانت در اختیار انسان قرار داده و آدمیان در برابر چگونگی بهره‌برداری از آن مسوول اند و آلوده‌گی محیط زیست به زیان انسان و همه موجودات تمام می‌شود.

1- اجتماعی و فرهنگی:

برای ما، تمام آزادی‌های مشروع و قانونی، به شمول آزادی زنان، آزادی فکر و اندیشه، آزادی بیان - مطبوعات، آزادی احزاب، آزادی‌های مدنی و آزادی سیاسی در انتخاب و بسا موارد دیگر از مواردی هستند که به آن ارج می‌گذاریم و برای تحقق این ارزش‌ها تلاش می‌کنیم.

اهداف مشخص ما در این زمینه شامل موارد زیر است:

- ایجاد زمینه‌های مناسب برای مشارکت فعال جوانان در فعالیت‌های اجتماعی از طریق مسوولیت‌های مدنی، اداری و سیاسی به آن‌ها بر مبنای شایسته‌سالاری.
- تحکیم مبنای خانواده جهت دستیابی به آرامش فردی و تعالی اخلاقی، حمایت از خانواده‌های که توسط زنان سرپرستی می‌شوند در اولویت ما قرار دارد.
- حمایت از حقوق « جوانان » و رایه طرح‌های کاربردی در حوزه‌های گونه‌گون اجتماعی-سیاسی.
- تبیین و تکریم منزلت هنرمندان، نویسندگان، اهل فرهنگ و اصحاب قلم و هنر در عرصه‌های اجتماعی.

- زمینه‌سازی برای هم‌گرایی فرهنگی و اجتماعی و تقویت هم‌آهنگی میان اقوام کشور.
- تلاش برای حمایت و رشد تمام زبان‌های رایج در کشور و احترام به موقعیت و نقش واقعی هر زبان.
- اهتمام به امر پرورش، روحیه نوآوری و ابداع، در ابعاد گونه‌گون علمی، فرهنگی و هنری.
- رعایت و احترام به اصل آزادی بیان و مطبوعات .
- احترام به حفظ آزادی‌های فردی، تقویت جامعه مدنی، بهره‌گیری از تحمل و رواداری در تعاملات اجتماعی.
- حمایت از سلامت روانی کودکان و نوجوانان، تعمیم شرایط رشد فرهنگی و هنری در تمام سطوح سنی با در اختیار گذاشتن امکانات آموزشی.
- دفاع از حقوق فقرا، ورثه شهدا، معلولین و خانواده‌های بی‌سرپرست.
- حمایت از جوانان به منظور دانش‌اندوزی، امور هنری و حضور فعال در جامعه.
- پشتیبانی از حفظ، نگهداری و ترمیم ابدات تاریخی و گسترش فرهنگ بومی در کشور.

عدالت

ما برای تحقق عدالت اجتماعی مبارزه و تلاش می‌کنیم. باور ما بر این است که هیچ جامعه‌یی به رفاه و آسایش نمی‌رسد، مگر این که در آن جامعه عدالت اجتماعی پیاده شده باشد. ما در زمینه عدالت اجتماعی به ایجاد فرصت‌های برابر به همه شهروندان کشور اعتقاد داریم. ما به رشد متوازن همه بخش‌های افغانستان باور داریم و برای این آرمان عدالت‌خواهانه کار خواهیم کرد. ما مخالف تفکر برتری‌طلبی و زیاده‌خواهی هستیم. دولت ما برای تحقق عدالت اجتماعی از هیچ گونه سعی و تلاش دریغ نخواهد

کرد. ما برای تمام شهروندان کشور، اعم از زنان و مردان فرصت‌های برابر را در همه حوزه‌ها زندگی فراهم خواهیم کرد. بی‌گمان تقسیم منابع به گونه‌ی عادلانه بر تحقق عدالت می‌انجامد. ما در تقسیم عادلانه منابع متعهد هستیم. دفاع از حقوق انسان و مطالبه خواسته‌های مردم از مواردی است که در ارزش پایه‌ی عدالت جایگاه خاص دارد.

سیاست خارجی:

اصول بنیادین سیاست خارجی دولت ما را عدم مداخله، در امور دیگران، احترام به حق حاکمیت دولت‌ها، صلح جویی و پشتیبانی از حق تعیین سرنوشت ملت‌ها و پاسداری از حاکمیت ملی تشکیل می‌دهد. دولت ما منشور سازمان ملل متحد را تأیید و در گسترش بیش‌تر آن سعی می‌نماید.

دولت ما، برای حل منازعات و چالش‌های جهانی به زور متوسل نشده و خواستار روابط و مناسبات حسنه‌ی دوجانبه و چند جانبه، با تمام کشورهای جهان می‌باشد. جایگاه استراتژیک افغانستان، نیازمند آن است تا از هر گونه درگیری، منازعه و مداخله در امور داخلی و تمامیت ارضی آن اجتناب به عمل آمده و بی‌طرفی آن در پیمان‌ها و میثاق‌های بین‌المللی تضمین گردد. تلاش برای افزایش نقش و تأثیرگذاری مثبت افغانستان در منطقه و بسط روابط همه جانبه و دوستی با کشورهای همسایه و حل اختلافات تاریخی افغانستان با شماری از کشورهای منطقه به صورت اساسی و بنیادین. جمهوری اسلامی افغانستان بر بنیاد مشترکات دینی، فرهنگی و تاریخی زیادش با کشورهای همسایه باید دارای بهترین روابط باشد، تا صلح، دوستی، همکاری و هم‌گرایی در منطقه تحقق یابد. موج تحول باور دارد که یک حکومت مسئول و پاسخگو می‌تواند تغییرات بنیادی را به میان بیاورد.

و من الله توفیق